

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS PSIKOLOGJI
2014**

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të psikologjisë është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t’u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së Psikologjisë për t’u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programi përkatës lëndor;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës së psikologjisë në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës së Psikologjisë sipas programit lëndor përkatës.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të psikologjisë është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t’u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së Psikologjisë së arsimit parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- *Së dyti*, ai të ofrohet si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetore, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimit, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësues, drejt një mësimit më të suksesshëm.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë.
- Rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të psikologjisë është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së Psikologjisë që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke patur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit, si dhe në standardet e mësuesit të lëndës së Psikologjisë. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij, si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive, si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Fusha: Dokumentet zyrtare

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të dallojë pjesët e dokumentacionit që lidhen me mësimdhënien nga ato që lidhen me procesin edukativ; • të shprehë qëndrim kritik ndaj hapësirës që ky dokumentacion lë në dispozicion të tij për orët e lira. <p>- Realizimi i këtyre objektivave presupozon njohjen nga mësuesit të dokumentacionit shkollor, në mënyrë të veçantë të <i>ligjit për Sistemin Arsimor Parauniversitar dhe Dispozitat Normative për Arsimin Parauniversitar</i>.</p> <p>- Në kuadrin e reformës arsimore dhe zbatimit të saj është shumë e rëndësishme mënyra e zbatimit të dy udhëzimeve <i>"Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve", si dhe "Për zhvillimin e orëve të lira"</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), Nr 343, datë 19.08.2013. • Kodi Etik 2013 • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor" • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore" • Udhëzim Nr. 16, dt. 24.07.2012 për vitin shkollor 2012-2013 në Sistemin Arsimor Parauniversitar. • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar". • Udhëzimi i Altertekstit 2010-2011 dhe Paketa informuese "Altertekst 2012" • Rregullore për procesin e maturës shtetërore 2013 në Republikën e Shqipërisë, dt. 07.01.2013 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz • "Kualifikimi i mësuesve" – Teste 2008, 2009, 2010", IKT • Kuadri normativ dhe rregullues i veprimtarisë së institucioneve arsimore pasqyruar në Udhëzimin Nr. 46 ,date 23 .08.2013, "Për vitin shkollor 2013 - 2014 në Sistemin Arsimor Prauniversitar"
Fusha : Programet lëndore	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura

<ul style="list-style-type: none"> • të zhvillojë dhe të përdorë kurrikula që i inkurajojnë nxënësit të kërkojnë, pyesin dhe interpretojnë idetë nga këndvështrime të ndryshme; • të vlerësojë burime të ndryshme të mësimdhënies dhe materialet kurrikulare që ndihmojnë në prezantimin në mënyrë sa më të qartë dhe të dobishme të ideve dhe koncepteve; • të zotërojë të kuptuarin e koncepteve kryesore dhe proceset e kërkimit shkencor që janë bazë e lëndëve që jep në shkollë; • të zotërojë të kuptuarin e synimeve të përgjithshme të kurrikulës në bazë shkolle; • të zotërojë të kuptuarin e kërkesave ndaj mësuesit si: njohja me nevojat e nxënësve në fushën e të nxënësve; njohja me nevojat personale etj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programi i lëndës Psikologji • Standardet e nxënies për gjimnazin - IKT, 2009. • Udhëzues për kurrikulën e gjimnazit - IZHA 2010
--	--

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të shfaqë kuptueshmëri të plotë për konceptet kryesore, debatet, proceset e kërkimit shkencor dhe metodat e njohjes që janë bazë e lëndëve që jep në shkollë; • të përdorë një sërë strategjish dhe metodash të përshtatshme, duke nxitur barazinë dhe gjithëpërfshirjen e nxënësve; • të përdorë pikëpamje dhe metoda të ndryshme kërkimi në procesin e mësimdhënies; • të krijojë përvoja të ndryshme ndërdisiplinore që i lejojnë nxënësit të integrojnë njohuritë, aftësitë dhe metodat e kërkimit nga fusha të ndryshme. <p><u>Mësuesi thëllon të kuptuarit rreth:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • metodave dhe teknikave të ndryshme që përdoren në procesin e mësimdhënies; • hartimit të objektivave të arritjes; • ditarit dhe elementëve të tij; • planifikimit të mësimdhënies duke iu përgjigjur interesave të nxënësve; • kërkesave për vlerësimin e arritjeve të 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin. • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimi, përgatitjen e ditarit të mësuesit, organizimin e orës së mësimi.

<p>nxënësve, duke përdorur teknikat dhe instrumentet e diagnostikimit dhe të vlerësimit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • administrimit me efektivitet të të mësuarit të individëve, grupeve dhe të gjitha klasave, duke ndryshuar mësimdhënien në përshtatje me fazat e mësimit dhe me nevojat e nxënësve. 	
--	--

Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • të sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar publik dhe privat, i datës 12.11.2012. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • të zbatojë rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.

Fusha: Përmbajtja shkencore e lëndës

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të ndihmojë nxënësit të përdorin koncepte kyçe në psikologji të lidhura me bazat biologjike të sjelljes, zhvillimin e njeriut, proceset njohëse dhe sjelljen jonormale; • të ndihmojë nxënësit të përdorin njohuritë në 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës.

lëndën e psikologjisë për të dialoguar e për të debatuar me njeri-tjetrin për çështje të ndryshme të psikologjisë;

- të ndihmojë nxënësit të zhvillojnë përmes njohurive në psikologji ndërgjegjësim të domosdoshme për të kuptuar vetveten dhe të tjerët;
- t’u japë mundësi nxënësve të njohin dhe përshkruajnë çështjet në mënyrë kritike e krijuese;
- të drejtojë nxënësit në përdorimin e proceseve të tilla;
- të mbështetë nxënësit të zhvillojnë aftësitë dhe prirjet për respektimin e diversitetit, si kusht për mirëqenien vetjake e sociale dhe për zhvillimin e potencialit njerëzor.